

Rīga, 2024. gada 23. septembrī
Nr. LV1400-197

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
sprk@sprk.gov.lv

Par Konsultāciju dokumentu

SIA "BITE Latvija" (turpmāk – BITE) ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) 2024. gada 22. augusta publicēto Konsultāciju dokumentu par grozījumiem informācijas iesniegšanas noteikumos elektronisko sakaru nozarē (turpmāk – Noteikumi) un atzinīgi novērtē Regulatora iniciatīvu samazināt iesniedzamās informācijas apjomu un iesniegšanas biežumu, tādējādi, samazinot arī administratīvo slogu komersantiem. Zemāk sniedzam atsevišķus komentārus un priekšlikumus par Konsultāciju dokumenta pielikumiem.

I. Konsultāciju dokumenta 1. pielikums – Pakalpojumu rādītāji (Noteikumu 1. pielikums)

1. Aicinām svītrot I. sadaļas "Ieņēmumi" un II. sadaļas "Pieslēgumi" 7. punktu ar apakšpunktiem un 8. punktu (sasaistītie pakalpojumi).

Normatīvajos aktos noteiktajā regulējamo pakalpojumu uzskaitījumā neeksistē atsevišķa sasaistīto pakalpojumu kategorija. Arī operatoru informācijas sistēmās uzskaitē tipiski notiek pēc pakalpojuma veida – kabeļtelevīzija, digitālā televīzija, IP televīzija, Go3, OPEN televīzija, internets, telefonija utt. Līdz ar to praksē nav iespējams atdalīt ieņēmumus un faktiski arī pieslēgumus pa sasaistītajiem un nesasaistītajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem un norādīt šos datus 7. un 8. punktos.

Vēlamies norādīt, ka arī Regulatora regulēšanas valsts nodevas aprēķina atskaitē neeksistē atsevišķa sasaistīto pakalpojumu kategorija, tāpēc summa par šādu pakalpojumu kopu jebkurā gadījumā ir jāsadala pa individuāliem regulējamo pakalpojumu veidiem – internets, dati, balss, TV, u.tml.

2. Lūdzam svītrot II. sadaļas "Pieslēgumi" 2.1.1., 2.1.2. (VoLTE/VoNR pēcapmaksas SIM) un 2.2.1., 2.2.2. (VoLTE/VoNR priekšapmaksas SIM) apakšpunktus.

Informējam, ka fiziski neeksistē īpašas VoLTE vai VoNR SIM kartes, kuras operatoriem būtu iespējams uzskaitīt, vēl jo vairāk sadalījumā pa priekšapmaksas/pēcapmaksas kategorijām. Mobbilo sakaru operatori galalietotājiem nodrošina balss telefonijas pakalpojumu neatkarīgi no tehnoloģijas, un tas, vai galalietotājs izmanto VoLTE/VoNR, būs atkarīgs no galiekārtas spējas darboties šajā tehnoloģijā un no tā, vai konkrētajā atrašanās vietā mobilo sakaru tīkls nodrošina kādu no šīm tehnoloģijām. Līdz ar to operatori labākajā gadījumā atsevišķi

uzskaita VoLTE/VoNR noslodzes datus, jo to īpatsvars kopējā noslodzē būs viens no galvenajiem rādītājiem, lemjot par, piemēram, 3G tehnoloģijas darbības izbeigšanu tīklā.

Ja Regulatoram nepieciešams iegūt priekšstatu par mobilo sakaru tīklu attīstības tendencēm, mūsaprāt, ir pilnīgi pietiekami ar III. sadaļas 1.1.3.1 un 1.1.3.2. apakšpunktos norādāmo informāciju par VoLTE/VoNR noslodzi. No šī parametra Regulators, principā, var atvasināt arī orientējošo SIM karšu skaitu, vadoties pēc attiecīgās tehnoloģijas noslodzes apjoma kopējā plūsmā.

II. Konsultāciju dokumenta 2. pielikums – fiksētais internets (Noteikumu 3. pielikums)

3. Kopumā BITE nav iebildumu, tomēr aicinām saglabāt iepriekšējo tabulas formātu, kur dati “kopā” un “fiziskām personām” jānorāda rindās, nevis kolonnās, lai nav jāmaina komersantu esošais datu sagatavošanas formāts.

III. Konsultāciju dokumenta 3. pielikums – mobilais internets (Noteikumu 4. pielikums)

4. Kopumā BITE nav iebildumu, tomēr, ievērojot, ka Noteikumu 9. pielikumā ir paredzēts svītrot 3G tehnoloģiju, ņemot vērā pieejamo informāciju par 3G tehnoloģijas tīklu pakāpenisku slēgšanu, lūdzam izvērtēt nepieciešamību saglabāt 3G tehnoloģiju Noteikumu 4. pielikumā.

IV. Konsultāciju dokumenta 5. pielikums – mobilās platjoslas pieejamības ģeogrāfiskā informācijas sistēma (PPĢIS) (Noteikumu 9. pielikums)

5. Satiksmes ministrija ir izstrādājusi Ministru kabineta noteikumu projektu “Platjoslas pieejamības ģeogrāfiskā informācijas sistēmas noteikumi”. Šobrīd notiek šī noteikumu projekta saskaņošana, t.sk. nozares diskusija par to, kāda līmeņa normatīvajā aktā tiks noteiktas prasības PPĢIS. Ņemot vērā minēto, vispirms ir nepieciešams izvērtēt un izlemt, kurā normatīvajā aktā tiks definētas prasības PPĢIS datu apkopošanai un iesniegšanai – Regulatora noteikumos vai Ministru kabineta noteikumos. Nedrīkstētu būt situācija, ka prasības dublējas dažādos aktos un var kļūt savstarpēji pretrunīgas.

6. Atbalstām 3G tehnoloģijas svītrošanu no prasībām.

7. Atbalstām piedāvāto metodiku, ka dati PPĢIS tiek sagatavoti, aprēķinot mobilā tīkla teorētisko pārklājumu un no tā (no radiosignāla līmeņa konkrētā punktā) atvasinot teorētiski pieejamo maksimālo lejupielādes ātrumu. Pārklājuma jeb radiosignāla līmeņa aprēķināšanai ir pieejamas gan starptautiski pārbaudītas metodes, gan reljefa ciparu modeļi, gan aprēķinu programmas, kuras operatori izmanto radiotīklu plānošanā. Protams, ir jāapzinās, ka rezultāta atbilstība faktiskajai pieejamībai ir iespējama vienīgi tiktāl, cik tuvu sakrīt

aprēķinātie un faktiskie radiosignālu līmeņi, ņemot vērā, ka dabā var eksistēt arī citi faktori, kas rada radiosignāla papildus vājinājumu.

Vienlaikus vēlamies atgādināt, ka jau pašlaik spēkā esošo Regulatora Noteikumu izstrādes gaitā mobilo sakaru operatori norādīja, ka nav iespējams noteikt faktiski pieejamo pakalpojuma ātrumu noteiktā teritorijas punktā, jo tas cita starpā ir dinamiski mainīgs un atkarīgs no bāzes staciju faktiskās noslodzes konkrētajā apvidū un brīdī. Tieši tāpēc operatoru publiski pieejamās pārklājuma kartēs netiek norādīti konkrēti ātruma parametri, bet gan pieejamība vispārīgās kategorijās – teicams, labs vai mainīgs signāls. Regulators piekrita šim operatoru viedoklim un noteikumos tika iekļauta prasība norādīt teorētisko maksimālo lejupielādes ātrumu, t.i., ātrumu, kāds sasniedzams ideālos apstākļos, nenoslogotai bāzes stacijai (pieslēgumu skaits ir 1) un galiekārtai ārtelpās. Būtu ieteicams šos nosacījumus ietvert noteikumos tā, lai netiktu radīta maldīga pārliecība, ka operatoru iesniegtā informācija arī garantē galalietotājam tieši tādu pakalpojuma pieejamību (lejupielādes ātrumu).

Gadījumā, ja Regulatora ieskatā operatoriem būtu papildus jāņem vērā kādi statistiski vidējie noslodzes dati tīklā, **lūdzam definēt un papildināt Noteikumus ar visiem operatoriem vienotu maksimālā ātruma korekcijas koeficienta kritēriju atkarībā no noslodzes.**

Tā kā radiokanāla teorētiski sasniedzamā maksimālā caurlaides spēja jeb šajā gadījumā maksimālais ātrums ir atkarīgs no radiokanāla joslas platuma, izmantotās modulācijas metodes, signāla-trokšņa attiecības (SNR, Signal-to-Noise Ratio) u.tml. parametriem, tad, lai noteiktu maksimālo ātrumu noteiktā attālumā no bāzes stacijas, ir nepieciešams atvasināt to no aprēķinātās radiosignāla intensitātes jeb jaudas uztvērēja ieejā. **Atkārtoti aicinām Regulatoru definēt un iekļaut noteikumos pieprasītajiem ātruma diapazoniem atbilstošās radiosignāla līmeņu robežvērtības, kas būtu vienotas visiem operatoriem.** Pretējā gadījumā katrs operators individuāli vadīsies pēc savā rīcībā esošās informācijas.

8. Lūdzam skaidrot un precizēt 3. punktā ietverto prasību – “...*interneta piekļuves pakalpojums ir pieejams vismaz 95% no režģa teritorijas*”, kā arī tās izpildes algoritmu vai praktisko metodi. Vai 95% pieejamība jānosaka pēc teorētiskā ātruma vai aprēķinātā radiosignāla līmeņa? Ja, piemēram, teritorijā 50% sasniedzami 2Mbit/s un 50% – 10Mbit/s, tas rezultējas kā vidējais 6Mbit/s, bet tas nenozīmē, ka 95% no režģa teritorijas būs 6Mbit/s.

9. Uzskatām, ka 4.2. apakšpunktu nepieciešams saglabāt līdzšinējo noteikumu redakcijā – “*radiosignāla izplatīšanās modeli ITU-R P.1546-6 vai tam ekvivalentu*”. Operatoriem, kuru ĢIS aprēķinu programmatūra izmanto nevis ITU-R P.1546.6, bet citas līdzvērtīgas ITU - R aprēķinu metodes, būs nepieciešamas nesamērīgas investīcijas un resursi papildus aprēķinu programmatūras iegūšanā un ieviešanā faktiski tikai tam, lai nedaudz citādi sagatavotu datus iesniegšanai PPGIS.

10. Papildus norādām, ka parametri 4.4., 4.5. un 4.6. apakšpunktos ir konkrēti ITU-R P.1546-6 modeļa parametri, tāpēc tos pareizāk norādīt kā 4.2. punkta apakšpunktus, attiecīgi labojot turpmāko punktu numerāciju. Citiem ekvivalentiem ITU-R modeļiem var būt citi korekcijas koeficienti un parametri, kas nedrīkstētu ierobežot šo modeļu izmantošanu informācijas sagatavošanai PPĢIS.

11. Uzskatām, ka 4.3. apakšpunktā ir jānosaka vienīgi izmantojamā Reljefa ciparu modeļa (DTM) galvenās prasības, piemēram, minimālā izšķirtspēja 20 m (solis starp reljefa datu punktiem) un koordinātu sistēma LKS-92 TM vai WGS-84. Savukārt norāde un saite uz lāzerskanētājiem LĢIA datiem varētu tikt iekļauta kā viens no iespējamiem šādu DTM datu avotiem nevis kā obligāta prasība tos izmantot.

12. Lūdzam precizēt formulējumu 4.7. apakšpunktā. Aprēķiniem nepieciešamo parametru uzskaitījums ir neprecīzs un nepilnīgs. Tāpēc to ir nepieciešams vai nu vispārināt, piemēram, izsakot: *“4.7. ekspluatācijā esošo bāzes staciju tehniskos parametrus, kas nepieciešami pārklājuma aprēķināšanai”* vai detalizēti uzskaitīt katru no šiem parametriem, piemēram, antenu uzstādīšanas augstums, pastiprinājuma koeficients, elektriskā un mehāniskā noliece, virziena diagramma, raidītāju izejas jauda, antenu-fīdera trakta vājinājums, u.tml.

Vienlaikus norādām, ka lai iegūtu faktiskajam pārklājumam iespējami tuvākus aprēķinu rezultātus, operatori ir jāizmanto aktuālie Radio piekļuves tīkla dati no savām informācijas sistēmām. Informējam, ka VAS “Elektroniskie sakari” (VASES) radioatļaujās tiek norādīti maksimāli pieļaujamie parametri, kurus nedrīkst pārsniegt. Taču praksē var būt situācijas, ka ekspluatācijā esošo bāzes staciju parametri ir vājāki nekā VASES atļautie. Piemēram, antenas fiziski ir bijis iespējams uzstādīt zemāk nekā torņa maksimālais augstums, kas norādīts radioatļaujā, vai bijis nepieciešams palielināt antenu nolieci un samazināt izstaroto jaudu. Šajā gadījumā aprēķinātais pārklājums arī būs mazāks nekā tad, ja vadītos pēc maksimālajām vērtībām radioatļaujās. Tā kā esošā PPĢIS versijā paredzēta datu iesniegšana arī par plānoto pieejamību, uzskatām, ka VASES reģistrētie dati būtu izmantojami tieši šādam nolūkam, un VASES varētu nodrošināt nepieciešamos aprēķinus un šo plānotā pārklājuma datu ievadi PPĢIS.

13. Iebilstam pret 2. tabulā iekļauto 5G jeb NR tehnoloģijas datu dalīšanu pēc pamattīkla veida – autonomais vai neautonomais. Praksē grūti iedomāties situāciju, ka operators vienlaikus uzturēs abus pamattīklu risinājumus. Turklāt, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi ir jānodrošina informācija par platjoslas pakalpojuma pieejamību, neatkarīgi no pamattīkla risinājuma.

14. Lūdzam Noteikumu projektā, piemēram, 2. punktā, **definēt 2. tabulā norādīto parametru “Radiosignāla līmeņa minimālā vērtība” vai izvērtēt tā lietderību.** Pēc dokumenta konteksta netieši var secināt, ka tas ir minimālais radiosignāla līmenis pie kāda

var sasniegt vismaz 2 Mbit/s lejupielādes ātrumu. Vēlamies norādīt, ka, piemēram, BITE 5G NSA tīklā pakalpojums šo robežvērtību nemaz nevar sasniegt, jo pakalpojuma pieejamība 5G tīklā ir atkarīga no 4G tīkla pārklājuma, bet 5G radiosignāla līmenim sasniedzot noteiktu sliekšni, notiek automātiska pārslēgšanās uz 4G tīklu, kas spēj nodrošināt lielāku ātrumu nekā vājš 5G signāls.

Vispārīgie komentāri

15. No Konsultāciju dokumentā iekļautā Lēmuma projekta nav skaidrs, vai esošo Noteikumu 6. un 8. pielikumi paliek spēkā, un vai tādā gadījumā nebūtu jāmaina 8. pielikuma numerācija (8.->7.pielikums).

Ar cieņu,

SIA "BITE Latvija" pilnvarotā persona
J.Linkeviča

Sagatavoja K.Tolstiks

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU